

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR (A2014/2465/ARM)

Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48)

Övergripande synpunkter

Saco har beretts tillfälle att yttra sig över de förslag som Utredningen om registerutdrag i arbetslivet har lagt fram. Saco delar utredningens grundläggande utgångspunkt att arbetssökande såväl som anställda måste tillförsäkras ett effektivt integritetsskydd. Utredningens kartläggning visar också att kontroller av utdrag från belastningsregistret är relativt vanliga på stora delar av arbetsmarknaden.

Saco anser att det är viktigt att lagstiftaren värnar om principen att en person som gjort sig skyldig till brott och som sedan avtjänat sitt straff ska kunna återanpassa sig i samhället och kunna försörja sig. En arbetssökande ska alltid i första hand bli bedömd utifrån kompetens och meriter, vilket inte blir fallet om en arbetssökande sorteras bort vid en rekrytering enbart på grund av ett brottsligt förflutet.

Förbud att begära registerutdrag

Saco tillstyrker utredningens förslag att det ska vara förbjudet för arbetsgivare att utan författningsstöd begära att en arbetstagare visar upp eller överlämnar ett utdrag ur belastningsregistret.

Det är bra att förslaget omfattar såväl anställda som arbetssökande och att även praktikanter, inhyrd och inlånad arbetskraft omfattas av förbudet.

Saco tillstyrker även att förbudet införs i en särskild lag om förbud mot registerkontroll i arbetslivet.

Vi ställer oss också bakom förslaget att förbudet ska vara skadeståndssanktionerat.

Behov av undantag från förbudet?

Det är bra att utredningen inte föreslår en intresseavvägningsregel som ger arbetsgivare rätt att begära registerutdrag i fall då skälen för begäran väger tyngre än intresset av personlig integritet. Den här formen av kontroll är av en så pass integritetskränkande natur att det inte är lämpligt att överlåta intresseavvägningen till den enskilde arbetsgivaren.

Det kan däremot finnas ett berättigat intresse för arbetsgivare att få kännedom om viss typ av brottslighet inom vissa verksamheter, framför allt de som arbetar med utsatta personer som till exempel barn, funktionshindrade och äldre. Utredningen har övervägt möjligheten att i författning medge undantag från förbudet, men inte funnit tillräckliga skäl för att föreslå några undantag.

Utredningen har bland annat övervägt behovet av registerkontroll avseende hemtjänst, särskilt boende för personer med funktionsnedsättning och för äldre personer mm. Saco anser att det i dessa fall finns ett starkt skyddsbehov som skulle kunna väga tyngre än den personliga integriteten. Vi ser därför ett behov

Tiina Kangasniemi
Samhällspolitiska
avdelningen
08-613 48 06
tiina.kangasniemi@saco.se

Sveriges akademikers
centralorganisation
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

av att för dessa verksamheter vidare utreda möjligheten att i författning medge undantag från det föreslagna förbudet.

Om en arbetsgivare medges rätt att få tillgång till registerutdrag bör det lämpligen ske genom att en begäran riktas till berörd arbetssökande eller anställd. Arbetsgivaren ska med andra ord inte själv kunna begära utdrag från registret. Ett undantag bör vidare utformas som en möjlighet och inte som en skyldighet för arbetsgivaren. Utdraget bör begränsas till brottslighet som är relevant för arbetsgivaren att känna till.

Utvecklingen och behovet av integritetsskyddande åtgärder

Avslutningsvis kan Saco konstatera att det numera finns internetjänster och databaser som innehåller relativt lättillgänglig information om lagöverträdelse. Databaserna har utgivningsbevis och skyddas av grundlagens yttrandefrihet. Detta leder sannolikt till att ett förbud för arbetsgivare att inhämta registerutdrag ur belastningsregistret i praktiken inte kommer att få avsett genomslag. Saco vill dock med enfaset framhålla att detta inte får utgöra ett skäl för lagstiftaren att avstå från att genomföra ett förbud. Istället bör denna integritetskränkande verksamhet ses över. Den tekniska utvecklingen skapar ständigt nya möjligheter för arbetsgivare att samla in information om arbetssökande och anställda. Denna utveckling får inte leda till att lagstiftaren retirerar och offerar den personliga integriteten. Tvärtom måste ytterligare åtgärder vidtas på arbetslivets område för att stärka arbetstagarnas integritetsskydd. Det är högst otillfredsställande att det idag i princip saknas spelregler i lag på området. Att införa ett förbud mot registerkontroll är ett första viktigt steg och dessutom en viktig politisk markering från lagstiftarens sida.

Saco bilägger yttranden från Sacoförbunden Akademikerförbundet SSR, Jusek, Lärarnas Riksförbund och Sveriges läkarförbund.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Robert Boije

Lena Maier Söderberg